

Vidhyayana - ISSN 2454-8596

An International Multidisciplinary Peer-Reviewed E-Journal

www.vidhyayanaejournal.org

Indexed in: ROAD & Google Scholar

सौराष्ट्र युनिवर्सिटीनी संलग्न तालीम संस्थाओना अध्यापकोनुं कम्प्यूटर

शिक्षण प्रत्येनुं वलण

ब्रिजेश पटेल

संशोधक

अध्यापक, श्री એચ.એન.શુકલ કોલેજ

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી

ડૉ. એસ.એલ.ભોરણીયા સર

એસોસીએટ પ્રોફેસર

શ્રીમતી એમ.એમ.શાહ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન,

સુરેન્દ્રનગર, (ગુજરાત) ભારત.

Vidhyayana - ISSN 2454-8596

An International Multidisciplinary Peer-Reviewed E-Journal

www.vidhyayanaejournal.org

Indexed in: ROAD & Google Scholar

प्रस्तुत अभ्यासનો મુખ્ય હેતુ તાલીમ સંસ્થાઓના અધ્યાપકોનું કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યે વલણ જાણવાનો હતો. ૨૧ મી સદી એટલે ડિજિટલ ક્રાંતિની સદી અને આ સદીમાં કમ્પ્યુટર અને ઈન્ટરનેટ દ્વારા માનવીના જીવનમાં અમૂલ્ય ફેરફારો થઈ ગયા છે. ડિજિટલ ક્રાંતિના માધ્યમથી આજે વિશ્વમાં રહેલા તમામ દેશોનાં માનવી રોજબરોજનું કાર્ય સરળતાથી કરી રહ્યા છે. શિક્ષણમાં કમ્પ્યુટર ટેકનોલોજીના પ્રવેશથી અધ્યયન, અધ્યપન અને મૂલ્યાંકનના ક્ષેત્રોમાં ધરખમ ફેરફારો થયા છે. પરંપરાગત અને રૂઢિચુસ્ત જુની પદ્ધતિઓનું સ્થાન કમ્પ્યુટર ટેકનોલોજી લઈ રહ્યું છે. ત્યારે તાલીમ સંસ્થાઓના અધ્યાપકો પણ આ ટેકનોલોજીથી પરિચિત થાય અને તાલીમાર્થીઓને તાલીમ આપે તે જરૂરી છે.

જો અધ્યાપકો કમ્પ્યુટર ટેકનોલોજી દ્વારા શિક્ષણ આપશે તો અસરકારક શિક્ષણનું આદાન-પ્રદાન થઈ શકશે. અધ્યાપકોના કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેનું મનોવલણ જાણવા માટે એક પ્રમાણિત મનોવલણ માપદંડ દ્વારા અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨ અભ્યાસના હેતુઓ

- ૧ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની સંલગ્ન તાલીમ સંસ્થાઓના અધ્યાપકોના કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેના વલણ જાણવા માટે લિકર્ટ પદ્ધતિએ વલણ માપદંડની રચના કરવી.
- ૨ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીઅની સંલગ્ન તાલીમ સંસ્થાઓના અધ્યાપકોના જાતીયતાના સંદર્ભમાં કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેના વલણની અસર તપાસવી.
- ૩ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની સંલગ્ન તાલીમ સંસ્થાઓના વિસ્તારના સંદર્ભમાં કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેના વલણની અસર તપાસવી.

3 અભ્યાસની ઉત્કલ્પના

પ્રસ્તુત અભ્યાસની શૂન્ય ઉત્કલ્પના નીચે મુજબ રચવામાં આવી હતી અને ચકાસવામાં આવી હતી.

- ૧ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની સંલગ્ન તાલીમ સંસ્થાઓના પુરૂષ અધ્યાપકો અને સ્ત્રી અધ્યાપકોના કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેના વલણ માપદંડ પરના સરેરાશ પ્રાપ્તાંક વચ્ચે સાર્થક તફાવત નહીં હોય.
- ૨ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીની સંલગ્ન તાલીમ સંસ્થાઓના શહેરી અને અર્ધશહેરી વિસ્તારના સંદર્ભમાં અધ્યાપકોના કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેના વલણ માપદંડ પરના સરેરાશ પ્રાપ્તાંકો વચ્ચે સાર્થક તફાવત નહીં હોય.

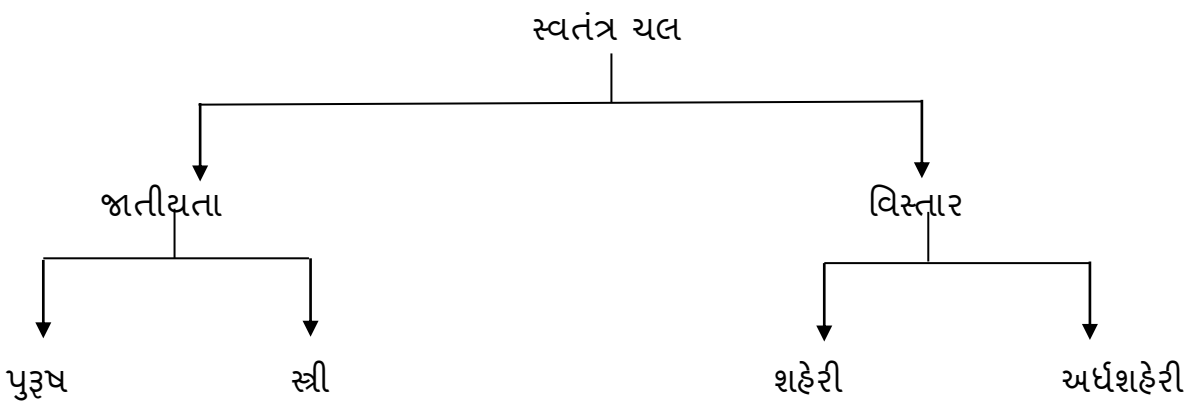
૪ અભ્યાસમાં સમાવિષ્ટ ચલો

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં નીચે મુજબના ત્રણ ચલોનો સમાવેશ થયો હતો.

૪.૧ સ્વતંત્ર ચલ

સ્વતંત્ર ચલ એ એવો ચલ છે જે લાગુ પાડવાથી કે તેમાં ફેરફાર કરવાથી અન્ય ચલ પર તેની શી અસર થાય છે તે જાણી શકાય છે.

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં જાતીયતા અને વિસ્તાર સ્વતંત્ર ચલ હતા.

૪.૨ પરતંત્ર ચલ

પરતંત્ર ચલના અમલ દ્વારા કે તેમાં ફેરફાર કરવાથી જે ચલમાં પરિવર્તન આવે કે અસર પામે તે અસર પામનાર ચલને પરતંત્ર ચલ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

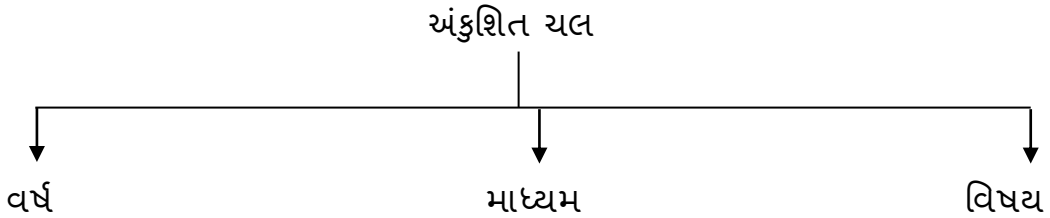
પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં પરતંત્ર ચલ તરીકે કમ્પ્યુટર પ્રત્યેનું વલણ હતું.

પરતંત્ર ચલ કમ્પ્યુટર પ્રત્યેનું વલણ

૪.૩ અંકુશિત ચલ

અંકુશિત ચલ એવો ચલ છે કે સંશોધન દરમિયાન સ્વતંત્ર ચલ ઉપરાંત તેની અસર પરતંત્ર ચલ પર પણ થઈ શકે છે. સંશોધક આવા ચલોને કે પરિચયોને નિયંત્રણ રાખે છે જેથી પરિણામોની વધુ નજીક જઈ શકાય.

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં નીચે મુજબ અંકુશિત ચલ હતા.

૫ પદોની વ્યવહારીક વ્યાખ્યા

પદોની વ્યવહારુ વ્યાખ્યા આ મુજબ હતી.

૧ વલણ

કોઈપણ બાબત પ્રત્યે સહમતી કે અસહમતી દર્શાવવી તે વલણ.

૨ કમ્પ્યુટરનું જ્ઞાન

પ્રસ્તુત અભ્યાસ અંતર્ગત કમ્પ્યુટર જ્ઞાન તરીકે તેના ઉપયોગ, ફાયદા, ગેરફાયદા અંગેના જ્ઞાનને સ્વીકારવામાં આવશે.

૩ વલણ માપદંડ

કોઈપણ જ્ઞાનાત્મક વસ્તુ કે સંદર્ભ પ્રત્યે વિચારવાની, અનુભવવાની, પ્રત્યક્ષીકરણ પામવાની અને વર્તવાની વ્યવસ્થિત પૂર્વધારણાનું માપન.

૬ વ્યાખ્યાયિત અને નમૂનો

પ્રસ્તુત સંશોધનમાં સંશોધકે વ્યાપવિશ્વમાં રાજકોટ અને મોરબી જિલ્લાની તાલીમ સંસ્થાઓના વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩ ના અધ્યાપકોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ હતો.

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં નમૂનો મેળવવા માટે બહુસ્તરીય આકસ્મિક નમૂના પસંદગી દ્વારા નમૂનો પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો.

અધ્યાપકમાં ૨૦ પુરૂષ તથા ૨૦ સ્ત્રી અધ્યાપકોનો નમૂનામાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ હતો.

૭ ઉપકરણ સંરચના

પ્રસ્તુત સંશોધન કાર્યમાં વલણમાપદંડની રચના લિકર્ટ પદ્ધતિ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

૮ સંશોધન પદ્ધતિ

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી સંલગ્ન તાલીમ સંસ્થાઓના અધ્યાપકોનું કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેનું વલણ જાણવાનો હતો તેથી સંશોધન વર્ણનાત્મક પદ્ધતિમાં સામેલ સર્વેક્ષણ પ્રકારની પદ્ધતિ દ્વારા કરવામાં આવેલ હતું.

૯ માહિતી એકત્રીકરણ

પ્રસ્તુત અભ્યાસનો મુખ્ય હેતુ તાલીમ સંસ્થાઓના અધ્યાપકોના કમ્પ્યુટર શિક્ષણ પ્રત્યેના વલણ જાણવાનો હતો આ માટે વલણમાપદંડની રચના કરી તેનો ઉપયોગ કર્યો હતો. આ માપદંડ દ્વારા અધ્યાપકનું નામ, કોલેજનું નામ, જાતીયતા અને વિસ્તારની માહિતી એકત્ર કરવામાં આવેલ હતી.

Vidhyayana - ISSN 2454-8596

An International Multidisciplinary Peer-Reviewed E-Journal

www.vidhyayanaejournal.org

Indexed in: ROAD & Google Scholar

अध्यापकोना प्रतियार माटे आचार्यनी परवानगी बाए 30 मीनीटमां वलणमापडंऽनी अध्यापको द्वारा पूर्ण करी संशोधकने परत करवामां आवेल हतो.

१० माहिती विश्लेषणनी रीत

वलण मापडंऽ द्वारा माहितीनुं लिंकट पध्धति मुजब गुणांकन करीने दरेक पात्रना कुल गुण मेणववामां आवेल हतल.

नमूनाना पात्रोना जवाबो अनुसार प्राथमिक माहितीनुं विश्लेषण करवामां आव्युं हतुं. त्यारबाए अंतिम वलणमापडंऽना विधानो अनुसार विश्लेषण करवामां आव्युं हतुं.

यलोना आधारे नक्की करेला बे जूथोना सरासरी वलणांकनो तझावत यकासवा माटे सार्थकता नक्की करवा टी-गुणोतर कसोटीनो उपयोग कर्यो हतो टी-मूल्य शोधवा माटे जुदा-जुदा जूथोमां पात्रोनी संख्या वलणांकनी संख्या, सरासरी अने प्रमाण वियलन नीचे मुजब शोधवामां आव्या हता.

तालीमी संस्थाओमां स्त्री अध्यापको अने पुरुष अध्यापकोना कम्प्यूटर शिक्षण प्रत्येना मनोवलणांकनो प्राप्तांको अनुक्रमे ५५.१५ अने ५५.३२ छे. जेनो सरासरी तझावत ०.८४ हतो तथा टी-गुणोतर १.१६३ छे जे कोई कक्षाये सार्थक नथी तेथी शून्य उत्कल्पनानो अस्वीकार थतो नथी.

तालीमी संस्थाओमां शहेरी तथा अर्धशहेरी अध्यापकोना कम्प्यूटर शिक्षण प्रत्येना मनोवलणांकनो प्राप्तांको अनुक्रमे ५८.७३ अने ५५.८३ छे. जेनो सरासरी तझावत १.१ हतो अने टी-गुणोतर १.८१३ छे. जे कोई कक्षाये सार्थक नथी. तेथी शून्य उत्कल्पनानो अस्वीकार थतो नथी.

Vidhyayana - ISSN 2454-8596

An International Multidisciplinary Peer-Reviewed E-Journal

www.vidhyayanaejournal.org

Indexed in: ROAD & Google Scholar

११ संशोधनना तारणो

प्रस्तुत संशोधनाना नीचे मुजबना तारणो प्राप्त थया हता.

- १ सौराष्ट्र युनिवर्सिटी संलग्न तालीम संस्थाओना पुरुष तथा स्त्री अध्यापकोना कम्प्युटर शिक्षण प्रत्येना वलणो समान हता.
- २ सौराष्ट्र युनिवर्सिटी संलग्न तालीम संस्थाओना शहेरी तथा अर्धशहेरी तालीम संस्थाओना अध्यापकोना कम्प्युटर शिक्षण प्रत्येना वलणो समान हता.

Vidhyayana - ISSN 2454-8596

An International Multidisciplinary Peer-Reviewed E-Journal

www.vidhyayanaejournal.org

Indexed in: ROAD & Google Scholar

૧૨ સંદર્ભ સૂચિ

અંબાસણા, એ.ડી. (૧૯૯૮). સંશોધનમાં કમ્પ્યુટરનો વિનિયોગ. રાજકોટ શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.

ઉચાટ, ડી.એ. (૧૯૯૮). સંશોધન વિમર્શ. રાજકોટ સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, રાજકોટ.

ઉચાટ, ડી.એ. અને અન્યો (૧૯૯૮). સંશોધન અહેવાલનું લેખન શી રીતે કરશો ? રાજકોટ શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવન, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, રાજકોટ.